

**РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА
МИНИСТЕРСТВО ЗА ФИНАНСИИ**

КРАТКОРОЧНИ ЕКОНОМСКИ ДВИЖЕЊА

Февруари 2007 година

Сектор за макроекономска политика

Скопје, април 2007 година

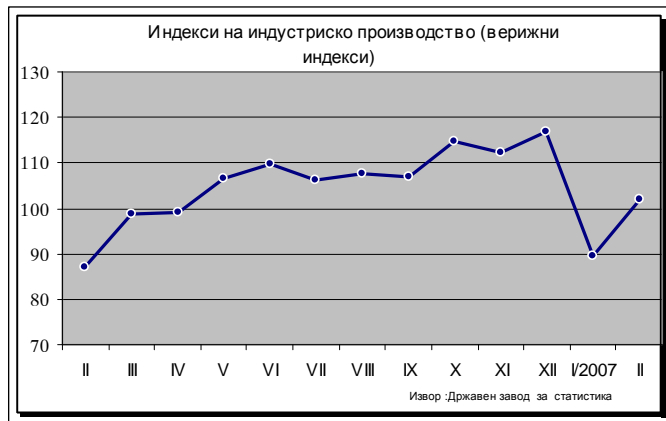
1. Реален сектор

1.1. Индустриско производство

Во февруари 2007 година индексот на индустриското производство забележа зголемување на месечна основа од 13,5%, како резултат на зголеменото производство во 17 од вкупно 24 индустриски гранки. Порастот во однос на истиот месец мината година изнесува 14,9%, додека кумулативно, во првите два месеци од 2007 година, индустриското производство се зголеми за 12,9% во однос на истиот период лани.

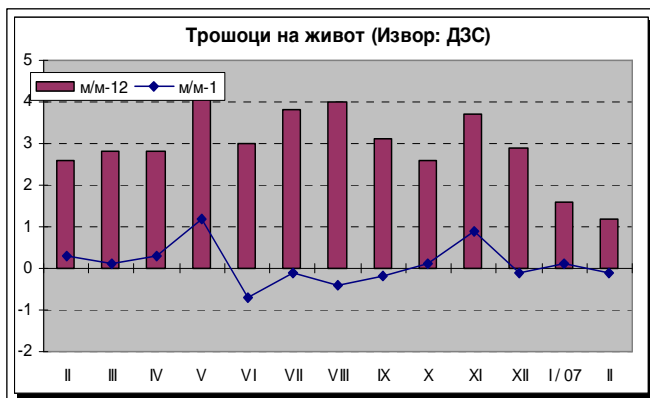
Анализирано по гранки, позитивно влијание врз зголемувањето на индексот на месечна основа имаа: рударската индустрија, односно вадење на други руди и камен (57,1%); преработувачката индустрија, односно производство на прехранбени производи и пијалаци (18,8%); производството на тутун (38,4%); производството на текстилни ткаенини (68,6%); предмети за облека (16,4%); хемиската индустрија (27,1%), нафтената индустрија (63,1%); индустријата за градежни материјали (28,9%); производството на производи од гума и производи од пластични маси (117%); металопреработувачката индустрија, (25,2%); производството на машини и уреди, неспомнати на друго место (40,7%); производството на електро-машини и апарати неспомнати на друго место (96,9%); како и производството на моторни возила, приколки и полу-приколки 54,3%.

Согласно февруарските резултати и очекувањата за наредните неколку месеци, до крајот на годината се очекува индустриското производство да го достигне нивото од околу 6,1%, предвидено во проекциите.

1.2. Во февруари 2007 година, трошоците на живот забележаа промени на месечна основа, додека на годишна основа (во однос на истиот месец од претходната година) забележа пораст од 0,5%. Кумулативниот индекс на трошоците на животот за првите два месеци од 2007, во однос на истиот период од претходната година, забележа пораст од 0,7%.

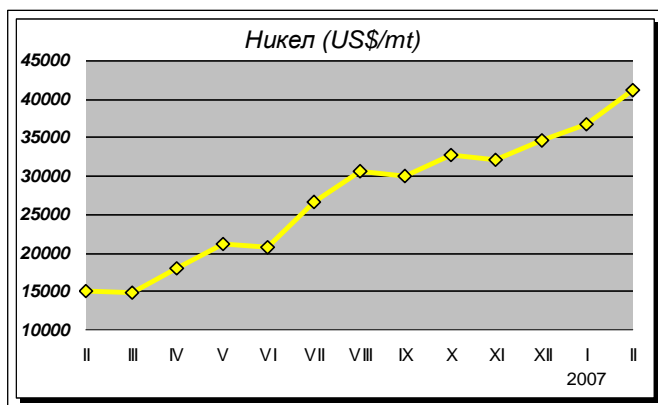
Вредноста на потрошувачката кошница за исхрана и пијалаци за четричлено домаќинство за месец февруари 2007 година, пресметана врз основа на цените на мало, изнесува 10.373 денари и во однос на претходниот месец е повисока за 0,4%.

Индексот на цените на мало во јануари 2006 година на месечна основа забележа намалување од 0,1%, додека на годишна основа забележа пораст од 1,2%.

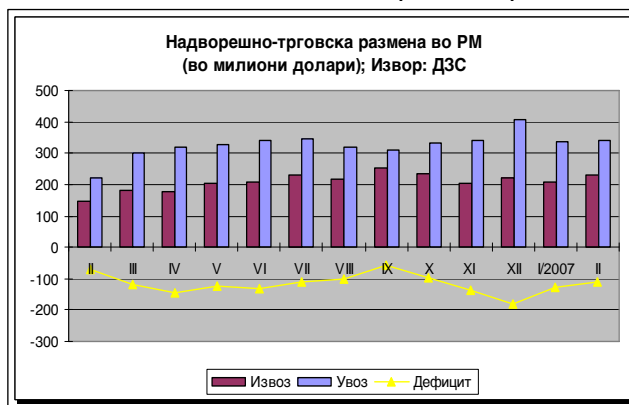
1.3. Во февруари 2007 година, движењата на светските стокови берзи беа стабилни, без поголеми потреси, особено кај производите кои се во нашиот фокус на интерес.

Притоа, цените на најзначајните производи воглавно забележаа мало зголемување или го задржаа истото ценовно ниво, со исклучок на никелот. Најголем раст на месечно ниво е евидентиран кај нафтените деривати, чија берзанска цена се зголеми за околу 6,4% во споредба со јануари 2007 година. Низок раст на берзанските цени е евидентиран кај златото, алуминиумот и бакарот. Гледано од аспект на македонската економија, она што особено радува е порастот на цената на никелот, која достигна рекордно ниво од 41.184 САД \$ за еден метрички тон. Никелот во февруари 2007 година во однос на истиот месец од 2006 година бележи пораст од 175%.

2. Надворешен сектор

2.1. Во надворешниот сектор, во првите два месеци од 2007 година евидентиран е исклучително висок пораст на надворешно-трговската размена (во доларска вредност) од 59,2%, што споредено со истиот период повеќе години наназад претставува највисоко зголемување и укажува на раздвигување на економската активност. Притоа, физичкиот обем на извозот е зголемен за нешто повеќе од 34%, додека неговата вредност достигна 436 милиони долари, што претставува пораст од 60,8%. Зголемувањето на количинскиот увоз на стоки изнесува 47,5%, а неговата вредност оствари износ од 676 милиони долари, или пораст од 58,1%. Гледано по месеци, извозот во февруари во однос на јануари е зголемен за 10,7%, а увозот само за 1,9%, што придонесе за намалување на трговскиот дефицит во февруари за 16 милиони долари од дефицитот остварен во јануари, со што и покриеноста на увозот со извоз е подобрена за 2,7 процентни поени и изнесува 64,5%.

Поголемиот извоз во февруари, пред се е резултат на зголемениот извоз на железо и челик (стапка од 108,4%), облека (28,7%) метална руда и метални отпадоци (110,6%), обувки (119,9%), пијалоци (46,5%) итн.

2.2. Главни групи производи (според СМТК) со најголемо учество во извозот во февруари се: железо и челик со 35%, облека 23%, нафта и производи од нафта 5%, пијалоци и тутун 5,3%, метална руда и метални отпадоци 4%. Овие пет групи производи сочинуваат околу 72% од вкупниот извоз на државата. Според статистичките податоци, во овој период извозот на

нафта и производи од нафта, како и тутунот и преработките од тутун заради пониските цени од тие во 2006, остварија помали извозни резултати.

Најголем дел од увозот на стоки во февруари оваа година отпаѓа на: нафта и производи од нафта (50,3 мил. долари), железо и челик (33,7 мил. долари), текстилни предива и слично (28,1 мил. долари), друмски возила (18,9 мил. долари), метална руда и метални отпадоци (17,3 мил. долари), електрична енергија (11,6 мил. долари) и друго.

2.3. Во првите два месеци од 2007 година околу 70% од вкупно изведените стоки се пласирани на пазарот на Европската Унија (ЕУ27), а 49,5% од вкупно увезените стоки во Република Македонија се со потекло од оваа интеграција. Извозот во Европската Унија е поголем за 77,8%, а увозот е зголемен за 56,7%, во однос на истиот период од 2006 година.

2.4. Анализата на изведените стоки по економска намена во анализираниот период, укажува дека извозот на стоки за широка потрошувачка е зголемен за 31%, додека кај суровините и репроматеријалите е забележан значителен пораст од 86%, со што е зголемено и нивното структурно учество (68%) во вкупниот извоз за 7,3 процентни поени, со истовремено намалување на учеството на стоките за широка потрошувачка.

2.5. Анализата на валутната структура ни дава пореална слика за остварувањата во надворешно-трговската размена. Така, извозот во евра бележи зголемување за 67 милиони евра (41,2%), а делот од извозот реализиран на "доларскиот пазар" бележи високо зголемување за 60 милиони долари (84,4%). Според ова, во анализираниот период вкупниот извоз изразен во денарска противвредност забележа зголемување од 48,2%. Доколку доларскиот дел на извозот за овој период се сведе по просечен курс на доларот остварен во истиот период 2006 година, се согледува загубата во извозот од 524 милиони денари или околу 10,5 милиони долари.

Увозот на стоки од евро пазарот е зголемен за 115,2 милиони долари (или 50,6%), а увозот од доларските подрачја за 72,7 милиони долари (или 48,6%). Со тоа вкупниот увоз на стоки во денарска противвредност во анализираниот период е зголемен за 45,3%.

Салдото на размената остварена во евра е зголемено за 47,5 милиони евра (или за 74,6%), при истовремено зголемување на доларскиот дел на дефицитот за 13 милиони долари (или 16%). Соодветно на ова, вкупниот денарски износ на трговскиот дефицит забележа зголемување од 3,2 милиони денари, односно 40,4%.

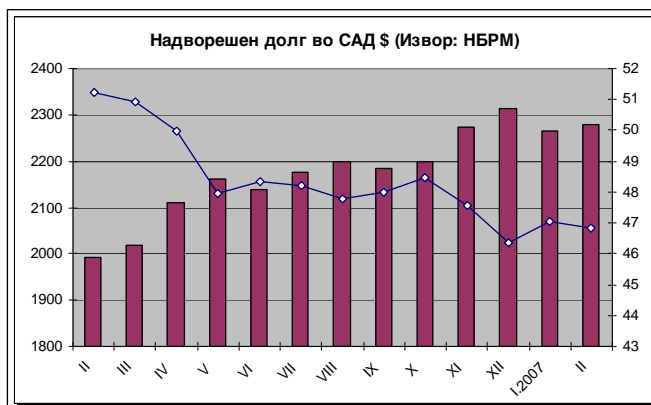
НАДВОРЕШНО-ТРГОВСКА РАЗМЕНА на Република Македонија
- по валути -

ИЗВОЗ	II-II 2006					II-II 2007					абсолютна промена во валутна вредност	релативна промена во валутна вредност (во %)
	валута	колич. 000 т	извоз во валута	просечен курс на денарот во однос на валутите	извоз во денари	структ. во %	колич. 000 т	извоз во валута	просечен курс на денарот во однос на валутите	извоз во денари		
EUR	216	164.064.442	61.2526	10.049.373.640	72,7	305	231.723.651	61.1851	14.178.034.759	69,3	67.659.209	41,2
USD	108	70.777.002	50,9788	3.608.126.630	26,1	129	130.515.433	46,9581	6.128.756.754	29,9	59.738.431	84,4
EUR+USD	324			13.657.500.270	98,9	434			20.306.791.513	99,2		
вк извоз:	325			13.814.414.057	100,0	436			20.466.481.093	100,0		48,2

Извор: Државен завод за статистика и НБРМ

2.5. Надворешниот долг на Република Македонија на крајот на февруари 2007 година изнесуваше 2.278 милиони долари и во споредба со крајот на 2006 година е намален за 37 милиони долари, во најголем дел како резултат на поголемиот износ на отплатата на долгот во однос на користените средства.

Од аспект на должници, надворешниот долг на јавниот сектор изнесува 1.543 милиони долари, што претставува месечен пораст од 17 милиони долари, поради порастот на долгот кај Централната Влада и јавните фондови, додека во споредба со состојбата во 2006 година тој е намален за 64 милиони долари. Во рамките на долгот во јавниот сектор, намалување во однос на 2006 година е забележано кај долгот на Централната Влада, јавните претпријатија и Централната банка, а незначително зголемување кај јавните фондови.

2.6. За првите два месеци од оваа година, повлечени се средства во износ од 26 милиони долари, од кои 21 милион долари во приватниот сектор. Во овој период склучени се нови кредити во износ од 82 милиони долари, кои во целост се во приватниот сектор. Редовното сервисирање на обврските продолжува и понатаму, при што за првите два месеци од 2007 година, сервисирани се 123 милиони долари, од кои 110 милиони долари главница. Најголем дел е отплатено спрема билатералните кредитори (64 милиони долари), од кои 59,5 милиони долари по основ на репрограмираниот долг од 1995 година.

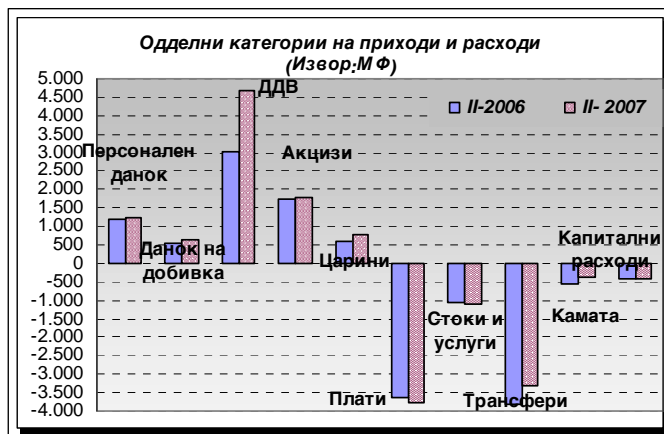
2.7. Состојбата на краткорочниот долг на крајот на февруари 2007 година изнесуваше 91 милион долари и во целост се однесува на приватниот сектор, и тоа по основ на финансиски кредити.

3. ФИСКАЛЕН СЕКТОР

3.1. Во првите два месеци од 2007 година, вкупните приходи на Централниот буџет изнесуваат 9.995 милиони денари, што претставува зголемување од 28,4% во однос на истиот период од минатата година.

Даночните приходи во овој период се реализирани во износ од 9.469 милиони денари, што претставува зголемување од 29,8% во однос на истиот период минатата година.

Учеството на данокот на додадена вредност (ДДВ) во вкупните даночни приходи во периодот јануари-февруари 2007 година изнесува 49,6%, а на акцизите 18,8%. Од овие два даноци се остварени приходи од 6.476 милиони денари. Притоа, приходите од

ДДВ во анализираниот период забележаа пораст од 54,3%.

Во овој период приходите од персоналниот данок на доход се зголемени за 3,4% и изнесуваат 1.213 милиони денари, додека кај данокот на добивка е остварен пораст од 15,3%.

Приходите од царина се зголемени за 31% споредено со истиот период лани.

3.2. Во првите два месеци од 2007 година, вкупните расходи на Централниот буџет изнесуваа 9.060 милиони денари, што е за 4,9% помалку во однос на истиот период од 2006 година.

Најголеми расходни ставки се платите и надоместоците (3.775 милиони денари), со учество од 41,7%, и трансферите (3.330 милиони денари) со учество од 36,8%. Во однос на истиот период лани средствата за плати и надоместоци се зголемени за 3,8%.

Расходите за стоки и услуги се извршени во износ од 1.129 милиони денари, односно имаат поголемо остварување во споредба со 2006 година за 4,1%.

Во делот на трансферите, во овој период се потрошени 13% помалку средства. Трансферите кон Фондот за пензиско и инвалидско осигурување се извршени во износ од 1.602 милиони денари или за 60 милиони денари повеќе (3,9%) во однос на истиот период лани.

Каматите во анализираниот период се остварени во износ од 392 милиони денари, што претставува намалување за 29,0%, а средствата за капитални расходи изнесуваат 434 милиони денари и се зголемени за 1,4% во споредба со истиот период 2006 година.

3.3. Зголемената наплата на јавните приходи, во услови на помало трошење на буџетските средства, придонесоа во периодот јануари-февруари 2007 година да се оствари суфицит на Централниот Буџет од 935 милиони денари и суфицит на консолидираниот буџет кој изнесува 1.624 милиони денари.

4. Монетарен сектор

4.1. Во февруари 2007 година, вкупните ликвидни средства на банките се на повисоко ниво за 199 милиони денари, при зголемена побарувачка на готови пари во оптек (459 милиони денари), што резултираше и со пораст на примарните пари, кои на крајот на февруари изнесуваа 29.137 милиони денари.

Од аспект на ликвидност, девизните трансакции на НБРМ претставуваа тек на креирање на ликвидност (реализиран нето-откуп на девизи на девизниот пазар), додека останатите автономни фактори, односно денарските депозити на државата и готовите пари во оптек, делуваа во насока на повлекување на ликвидност од банкарскиот сектор. Монетарните инструменти претставуваа тек на креирање на ликвидност, што во целост се должи на пониското ниво на благајничките записи (464 милиони денари), при истовремен пораст на државните записи за монетарни цели.

Во февруари 2007 година, просечната каматна стапка на благајничките записи изнесуваше 5,44%, односно месечно намалување за 0,3 процентни поени, додека просечните месечни пондерирани каматни стапки на државните записи со рочност од три и шест месеци изнесуваа 6,38% и 6,78%, соодветно.

4.2. На крајот од февруари 2007 година, на месечна основа, примарните пари забележаа пораст од 2,5%, а на годишна основа 15,5%.

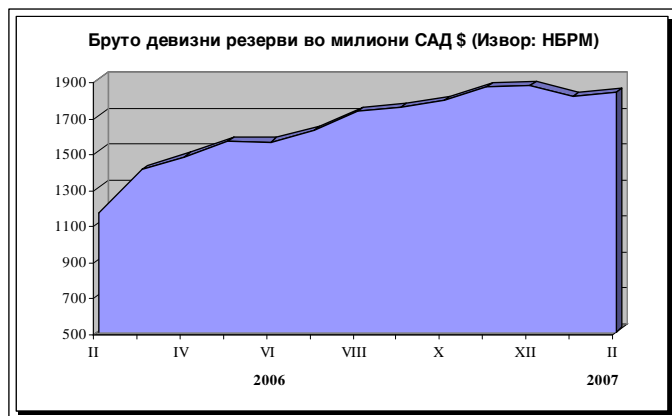
Побарувачката на готовите пари во оптек забележа месечен и годишен пораст од 3,1%, и 9,9%, соодветно.

Монетарниот агрегат М1 на месечна основа е зголемен за 2,6%, што се должи на порастот на готовите пари во оптек, додека на годишно ниво бележи пораст за 16,9%. Овој пораст, проследен и со порастот на вкупниот депозитен потенцијал на банките, резултираше со месечен пораст на пошироките монетарни агрегати М2 и М4 од 3,1% и 2,9%, соодветно. На годишна основа, монетарните агрегати М2 и М4 бележат пораст од 20,2% и 26,4%, соодветно.

4.3. Вкупниот депозитен потенцијал на комерцијалните банки во декември 2006 година забележа пораст од 2,8% на месечна основа, а 29,8% на годишна основа. Кредитите на приватниот сектор во февруари 2007 година забележаа годишен пораст од 32,2%, при што кредитите во домашна валута се зголемени за 30,8%, а кредитите во странска валута бележат пораст од 36,2%.

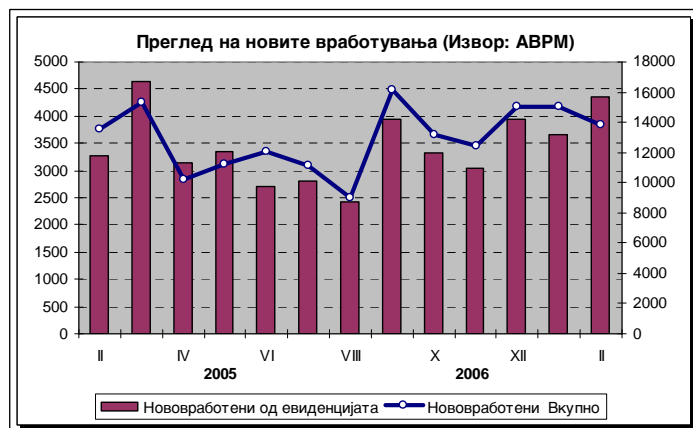
4.4. Во каматната политика на комерцијалните банки и во февруари не беа забележани некои позначајни промени. Имено, просечните пондерирани каматни стапки на денарските кредити во февруари 2007 година изнесуваа 10,6% и во однос на претходниот месец се намалени за 0,1 процентен поен, а каматните стапки на девизните кредити го задржаа нивото од претходниот месец и изнесуваа 8,4%. Просечните пасивни каматни стапки на денарските депозити се зголемени за два процентни поени и изнесуваа 4,7%, а каматните стапки на девизните депозити останаа на нивото од јануари и изнесуваа 1,8%.

4.5. Бруто девизните резерви на крајот на февруари 2007 година достигнаа ниво од 1.829 милиони долари, односно во споредба со декември 2006 година се намалени за 36 милиони долари. Во текот на февруари 2007 година, при интервенциите на девизниот пазар, НБРМ продаде 1,9 милиони долари и откупи 19,2 милиони долари, со што нето ефектот беше откупени 17,9 милиони долари.

5. Социјален сектор

5.1. Во првите два месеци од 2007 година, во Агенцијата за вработување на Република Македонија регистрирани се вкупно 28.864 засновани нови работни односи. Во однос на истиот период 2006 година, бројот на нови вработувања е зголемен за 3.694 или 14,7%, со што и понатаму продолжува позитивниот тренд на остварени вработувања. Вработувањата на неопределено време учествуваат со 46,5% во вкупните вработувања. Вработувањата на регистрираните

невработени лица во февруари 2007 година учествуваа со 27,7% во вкупните вработувања, додека останатите вработувања се директно од неактивното население или лица кои преминале од едно на друго работно место.

5.2. Во февруари 2007 година, според Агенцијата за вработување на Република Македонија регистрирани се 372.078 невработени лица. Во однос на истиот период минатата година, бројот на невработените лица е зголемен за 10.465 или 2,9%. Притоа, како лица кои се изјасниле дека се пријавуваат само заради здравствено осигурување, во овој месец се евидентирани 75.941 лица. Најголем процент од невработените, односно 67,4% се од урбани средини (градско население).

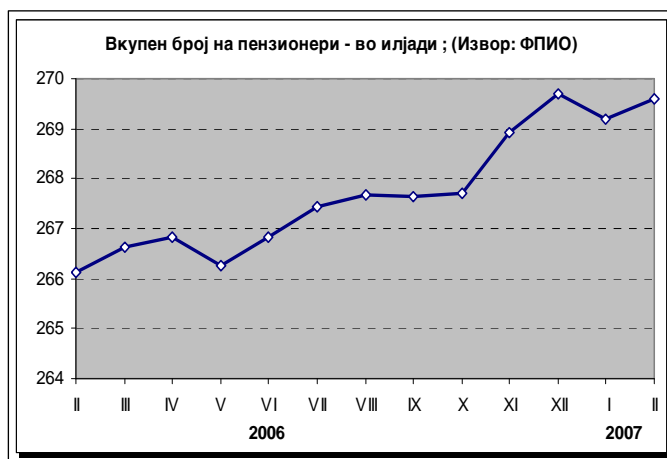
Во вкупните евидентирани невработени лица, мажите учествуваат со 58,1%.

Во однос на образовната структура, нема поголеми промени, што значи дека 51,2% од невработените се неквалификувани или полуквалификувани, 24,9% со средно стручно образование, 17% се квалификувани и високо квалификувани работници, а оние со вишо и високо образование учествуваат со 6,8%.

Приливот на лица во регистарот на Агенцијата за вработување во февруари 2007 година изнесува 9.397 лица, додека како одлив на лица од Агенцијата се регистрирани 7.766 лица.

5.3. Согласно последните податоци од Агенцијата за вработување на Република Македонија, во февруари 2007 година, 29.300 лица користеле паричен надоместок во случај на невработеност, што претставува 7,9% од евидентираниите невработени лица. Во однос на истиот период минатата година, бројот на корисници на паричен надоместок е намален за 9.871 или 25,2%. Од вкупните регистрирани невработени лица во февруари 2007 година, 67,5% користеле бесплатно здравствено осигурување.

5.4. Во февруари 2007 година, во Фондот за пензиско и инвалидско осигурување, се евидентирани 269.597 пензионери, што во однос на јануари 2006 година претставува пораст за 3,1%. За исплата на пензиите, во овој месец се потрошени 2.050 милиони денари. Во февруари 2007 година, вредноста на просечната пензија изнесуваше 7.738 денари, што на годишно ниво претставува пораст од 1,3%. Соодносот на просечната пензија со просечната исплатена нето плата¹ во јануари 2007 година изнесува 55,7%.

5.5. Последните расположливи податоци за корисниците на социјална помош кажуваат дека во февруари 2007 година за исплата на социјална помош се потрошени 133,3 милиони денари за 66.962 домаќинства, што е за 4,5 % повисоко ниво на годишна основа. За корисниците на помош по основ на туѓа нега, во декември се потрошени 73,5 милиони денари за 20.859 лица. Како корисници на постојана парична помош, во овој месец се регистрирани 5.079 лица и за нив се потрошени 16,6 милиони денари, додека

¹Споредбата се врши со просечната плата од претходниот месец бидејќи податоците за плати се објавуваат со еден месец задоцнување.

здравствена заштита користат 5.218 лица (лица кои не користат заштита по други основи).

5.6. Просечната месечна нето-плата по вработен во јануари 2007 година изнесуваше 13.884 денари, што на месечна основа, претставува номинално зголемување за 0,2%, односно реално намалување за 0,2%.

Најголем месечен пораст на просечната нето плата, од 16,9% е забележан во одделот Производство на производи од други неметални минерали.

Во јануари 2007 година, 13,5% од работниците во Република Македонија не примиле плата.

